

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Близнюк О.П., к.т.н., доц.
Іванюта М.О., Здобувач РВО доктор філософії
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна

Анотація: Обґрунтовано стратегію інноваційного розвитку та напрями трансформації фінансового ринку України на основі диджиталізації в умовах воєнного стану; розглянуто інноваційні фінансові технології, що активно розвиваються та впроваджуються на сучасному фінансовому та фондовому ринках.

Ключові слова: фінансовий ринок, ринок капіталів, фінансові технології, фінансові інвестиції, цифрова економіка, диджитал-технології

Світовий фінансовий ринок зазнав кардинальних змін упродовж останнього десятиріччя. За цей час він трансформувався з моделі традиційного бізнесу окремих інституційних та професійних учасників ринку до цілих екосистем банківського, небанківського, фондового ринків. Трансформації продиктовані новими викликами, що стимулюють активне зростання диджитал-операцій та формують попит на цифрові продукти і сервіси у фінансовій сфері.

В умовах повномасштабної війни перед Україною стоїть ключове завдання оборони та захисту суверенітету, треба також вирішувати складні проблеми соціально-економічної та фінансово-кредитної сфер, від вирішення яких багато в чому залежить обороноздатність держави. Майбутня траєкторія розвитку фінансово-кредитного сектора економіки, зокрема, фінансового ринку України має будуватися на основі активного використання всіма суб'єктами ринку та фінансовими інституціями сучасних цифрових технологій, враховуючи інституційні та сегментарні аспекти диджиталізації.

В умовах розвитку та трансформації ринкових економічних відносин, ефективно функціонуючий національний фондовий ринок як складова фінансового ринку, потребує особливої уваги. Ринки капіталу включають фондовий ринок, ринок деривативних фінансових інструментів та грошовий ринок [1]. Фінансовий та фондовий ринки України повинні бути стійкими, ефективними, конкурентоспроможними, інтегрованими у міжнародний простір, здатними протистояти викликам, розвиватися та сприяти зростанню української економіки.

Сучасний світ характеризується активним впровадженням інноваційних технологій у практичну діяльність. В умовах сталого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та постійного зростання питомої ваги користувачів мережі Інтернет значного розповсюдження набули процеси диджиталізації. Для забезпечення конкурентних позицій компанії намагаються на постійній основі проваджувати новітні технології та продукти, що користуються попитом у цільовій аудиторії. Окреслені тенденції набувають широкого розповсюдження у фінансово-банківській сфері та призводять до появи відповідних інноваційних продуктів у рамках процесу диджиталізації. Орієнтуючись на сучасні тренди,

більшість банківських установ застосовує цифрові канали маркетингу для контактів з різними групами потенційних клієнтів.

Ринок фінансових технологій розвивається у нерозривному зв'язку з процесами диджиталізації та потребує постійного удосконалення інноваційних технологій. Сучасні споживачі з кожним роком все більше використовують цифрові послуги, надаючи переваги таким продуктам, які вважаються актуальними в конкретних просторово-часових умовах. Відбувається еволюція фінансових продуктів з постійною заміною неактуальних пропозицій інноваційними рішеннями, що характеризуються високим попитом серед потенційних клієнтів. Процеси диджиталізації у фінансовому секторі активно розвиваються як завдяки бажанню компаній посилити власні позиції на ринку, так і внаслідок попиту на інноваційні продукти.

Серед основних інноваційних технологій, що активно розвиваються та впроваджуються на сучасному фінансовому ринку слід відмітити наступні.

Фінансові технології (Fintech) застосовуються компаніями для оптимізації управління відповідними бізнес-процесами завдяки застосуванню спеціалізованого програмного забезпечення, додатків, процесів тощо. Серед сучасних прикладів необхідно виокремити цифрові банки, електронні гаманці, блокчейн-технології та ін. Fintech трансформує ландшафт фінансових послуг завдяки використанню інструментів бюджетування в глобальній мережі, оперативному моніторингу витрат, активному використанню автоматизованих чатів в процесі обслуговування клієнтів.

Цифровий банкінг починає сприйматись переважною більшістю клієнтів як стандартна послуга, яка надається через Інтернет завдяки використанню комп'ютера, смартфона або планшета. Доступність клієнта до власного рахунку за допомогою смартфона або планшета сприяє популярності цифрового банкігу серед клієнтів різноманітних вікових груп.

Digital disruption представляють собою вражаючі новітні технології та продукти, що кардинально змінюють індустрію у цілому. У сучасних умовах значного розповсюдження набувають спеціалізовані сервіси, що орієнтовані на кредитування фізичних осіб та малого бізнесу через автоматизовані платформи. Кредитні сервіси позиціонують себе як швидке та зручне джерело для отримання кредитних ресурсів, завдяки подачі клієнтом необхідних документів через цифрові канали.

Штучний інтелект та машинне навчання (AI And Machine Learning) дає можливість вирішити комплексні завдання завдяки використанню спеціалізованого програмного забезпечення та обробці комплексної інформації. Технології машинного навчання та штучного інтелекту також застосовуються у системі захисту мобільного банкінгу та облікових даних. Для мінімізації ризику викрадення персональних даних або грошових коштів клієнтів будується складна система збору та обробки даних кожного клієнта на основі таких технологій як нейронні мережі. Поряд з цим, для клієнта система ідентифікації та входу до персонального рахунку навпаки спрощується, наприклад, завдяки використанню відбитка пальця або FaceID.

Блокчейн слід розглядати як технологію, що застосовується не лише для криптовалют, а також має значні можливості для використання у різноманітних сферах людської діяльності. Завдяки автоматизації існує можливість уникнути людського фактору та пов'язаних ризиків. Представлена технологія активно запроваджується у фінансовому секторі для забезпечення високого рівня транзакцій, оскільки користувачі пересвідчилися у прозорості та високій надійності інтегрованих рішень.

Висококваліфіковані кадри, що володіють інноваційними знаннями та мають здібності до постійного розвитку. В процесі запровадження передових технологій з'являється попит на нові спеціальності. Інтеграція новітніх підходів у фінансовий сектор також передбачає трансформацію вимог до працівників та створення посад з новими посадовими обов'язками.

Варто підкреслити той факт, що лідером диджиталізації на рівні фінансових інституцій в Україні поки що є банки. Така ситуація є цілком природньою, зважаючи на місце банківських установ на вітчизняному фінансовому ринку з врахуванням тих інвестицій, які необхідно здійснити в розвиток цифрових технологій.

Для сучасного фінансового та фондового ринків України характерними є інституційно-сегментарні дисбаланси, що впливають на процеси диджиталізації. Тенденції розвитку фінансово-кредитного сектору та ринку капіталів свідчать, що саме цифрові технології можуть стати потужним каталізатором для їх активної трансформації на інноваційній основі [2].

Створювана в Україні сучасна фінтех-екосистема має бути конкурентною та цілісною, інвестиційно привабливою та прибутковою; технологічно та юридично захищеною, відкритою і доступною; мати передові та виважені інструменти регулювання; забезпечувати синергію та надавати рівні можливості всім стейкхолдерам; бути потужною та інноваційною, безпечною та інтегрованою в глобальну екосистему [3].

В цьому контексті держава, як регулятор, має враховувати, що для диджиталізації притаманні не тільки переваги, але й суттєві ризики. Ключовими принципами та стратегічними цілями створення фінтех-екосистеми в Україні є розвиток кібербезпеки та диджитал-інструментарію, штучного інтелекту та біометрики, віртуальних активів та блокчейну, що підвищить ефективність функціонування фінансових інституцій завдяки диджиталізації індустрії.

Список літератури

1. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки. Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
2. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini>
3. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025>
4. Майбутнє фінансового сектору в післявоєнній Україні. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/5/695722/>